

Rammeaftale 2012

Bilag 5

Udviklingsplan for Sølund

INDLEDNING.....	3
MÅLGRUPPEN – STATUS OG ÆNDRINGER	3
Antal pladser	3
Ventelisten	3
Enkeltmandsprojektet.....	4
VISION.....	4
Faglige metoder og tilgange.....	4
Landsbyen Sølund og lokalsamfundet	5
ORGANISATION	5
Botilbud.....	5
Dagtilbud.....	5
Medarbejdere	5
Frivillige i samarbejde med Røde Kors	6
Sundhedssektor og servicefunktioner	6
Kurstilbud til medarbejderne	6
VISS.dk	6
BYGGERI	7
De fysiske rammer	7
Snoezelhuset.....	7
UDFORDRINGER, UDVIKLINGSOPGAVER OG MÅL FOR 2012	8
Ventelisten	8
Dagtilbud og STU (særligt tilrettelagt uddannelsesforløb).....	8
Sommerskole.....	8
Internationalt samarbejde	8
Mål for 2012.....	9

Lovgivningen stiller krav om, at der i rammeaftalen sættes fokus på udvikling af sociale tilbud med mere end 100 døgnpladser. I regionen findes Landsbyen Sølund med mere end 100 døgnpladser og Skanderborg Kommune har udarbejdet udviklingsplan for tilbuddet.

Indledning

Denne udviklingsplan for Landsbyen Sølund i Skanderborg Kommune er udarbejdet i henhold til Bekendtgørelse om rammeaftaler mv. på det sociale område og på det almene boligområde § 7 og § 9 i Lov om Social Service (herefter SL).

Udviklingsplanen indgår som en del af rammeaftalen for 2012.

Landsbyen Sølund ligger i Skanderborg og er hjem for voksne mennesker, der er karakteriseret ved at have "væsentlig og varig fysisk og psykisk funktionsnedsættelse", mennesker som har brug for et meget specialiseret pædagogisk tilbud med særlige ressourcer.

Botilbuddene i Landsbyen Sølund gives i henhold til § 108 i SL eller Lov om Almene boliger § 105.

Aflastningspladser og pladser i Enkeltmandsprojektet i henhold til § 107 i SL. Endvidere tilbydes aktivitets og samværstilbud i henhold til SL § 104.

De sociale ydelser gives i henhold til de relevante bestemmelser i SL og Lov om aktiv socialpolitik.

Målgruppen – status og ændringer

I Landsbyen bor mennesker med væsentlig og varig nedsat fysisk og psykisk funktionsnedsættelse. Mange har ofte flere yderligere handicaps og hjerneskader såsom - autisme diagnoser, Alzheimers, demens, epilepsi, psykiatriske lidelser, tilknytningsforstyrrelser, syns- og hørehandicaps.

Landsbyen Sølund varetager primært den pædagogiske pleje og omsorgsmæssige opgave i forhold til udviklingshæmmede mennesker, der har allermost brug for støtte: F.eks. på grund af psykiatriske diagnoser, på grund af kommunikationsproblemer, der kan give sig udtryk i grænseoverskridende og fysiske handlinger. Målgruppen af beboere har igennem de sidste 10 år ændret sig, idet stadig flere beboere repræsenterer komplicerede funktionsnedsættelser, som kræver specialiseret og individuelt tilpasset indsats for at tilgodese deres behov. De nye indflytninger viser tydeligt hvordan målgruppen har ændret sig og det samme viser ventelisten til fremtidige indflytninger.

Antal pladser

Landsbyen Sølund har pr. 1. juli 2011 232 pladser, dette inkluderer 5 - 6 pladser i enkeltmandsprojektet i henhold til SL § 107. Hertil kommer to aflastningspladser i henhold til SL § 107 og bofællesskabet på Sygehusvej, der er normeret til 8 pladser. Endvidere er der 185 pladser i henhold til SL 104 bestemmelser om aktivitet og samværstilbud.

Ventelisten

Landsbyen Sølund optager selv på egen venteliste efter den nye lovgivning omkring handle- og betalingskommuner er trådt i kraft. Der arbejdes dog på at etablere en koordineret venteliste for alle boformer i Skanderborg kommune.

- Aktuelt venter 35 borgere på tilbud om plads på Sølund.
10 af disse borgere er fra Skanderborg Kommune og 25 fra andre kommuner
- Borgerne på ventelisten kan primært henregnes til den tungeste gruppe i forhold til pleje og udadreagerende adfærd.
- Gennemsnitlig 5 pladser frigøres årligt (ofte på grund af dødsfald).

Enkeltmandsprojektet

Landsbyens Enkeltmandsprojekt er et landsdækkende tilbud til mennesker, der vanskeligt kan rummes i de traditionelle rammer. Denne gruppe beboere har komplekse funktionsnedsættelser og psykiatriske problemstillinger. Alle disse beboere har en udadreagerende adfærd. Beboerne har behov for et specialtilbud som indebærer særligt tilpassede rammer. Tillægshandicaps kan ud over de tidligere nævnte her være: Udviklings- og tilknytningsforstyrrelser, ADHD, Tourettes Syndrom, Hyperkinetisk syndrom, Føtal alkoholsyndrom, Cornelia de Langes syndrom, Chorea Huntington, epilepsi.

Det er en midlertidig foranstaltning, hvor opgaven er udredning af beboeren. Desuden afleveres ved flytning af beboeren til permanent botilbud i hjemkommune, både udredning samt vejledning til det fremtidige pædagogiske arbejde.

Projektet er normeret til 5 pladser. På grund af presset på denne type pladser bor der dog (medio april 2011) 7 mennesker med meget forskellige behov.

Opgaveløsningen her fordrer særlig opmærksomhed på faglige metoder, organisering, fysiske rammer og økonomi.

Enkeltmandsprojekter samlet i en enhed betyder mindre ressourceforbrug og større personalesikkerhed med større faglighed, billigere løsning og personalefastholdelse som konsekvens. Placeringen i Landsbyen Sølund sikrer, at personalet med få timers varsel kan få anvist andet arbejde under mindre belastende vilkår andre steder i Landsbyen.

Selvom taksten er høj, ligger prisen under gennemsnittet for tilsvarende projekter andre steder, og vi er til stadighed bevidst om muligheden for udflytning eller nedsættelse af serviceniveauet overfor den enkelte, når dette er muligt.

Projektet har udskrevet flere beboere gennem årene der med succes er flyttet til mindre udgiftstunge rammer.

Vision

Landsbyen Sølunds vision er kærlighed som redskab til dialog. Missionen er at skabe det optimale liv for hver enkel borger, samt følelsen af fællesskab og tryghed i et ofte kaotisk liv.

På den baggrund fungerer Landsbyen overordnet efter målet om et liv på beboernes præmisser. Et liv i respekt for det enkelte menneske, et liv med fokus på glæde og kvalitet og et liv i tæt samarbejde og kontakt med familie og øvrige netværk med udgangspunkt i filosofien Gentle Teaching.¹ (Se også www.solund.dk)

Faglige metoder og tilgange

At arbejde med denne gruppe mennesker kræver en solid faglighed, samt det at kunne involvere sig personligt, som forudsætning for at skabe udvikling og tryghed. At møde beboeren med hjertet og have forstanden med er karakteristisk for værdigrundlaget. På baggrund af en grundig udredning af beboerens tilværelse via livshistorie, udviklingsbeskrivelse, forudsætningsanalyse samt neuropædagogiske analyser, skabes der blandt medarbejderne en bevidsthed om beboernes behov og kompetencer. Ofte arbejdes der i projektform, sådan at intensiverede uddannelses- og udredningsforløb kobles sammen i fælles læring.

Som nævnt tidligere er beboerne i Landsbyen Sølund en stor og forskelligartet gruppe mennesker, der er udviklingshæmmede, og hvoraf mange yderligere har en eller flere kroniske lidelser. Afhængig af den enkelte lidelse indebærer det, at der bliver anvendt flere forskellige metoder og pædagogiske principper.

Først og fremmest er der Landsbyens pædagogiske filosofi "Gentle Teaching", men også mere metodiske tilgange som eksempelvis Kommunikationspædagogik, Marte Meo, "Det kan Nytte", dele af SonRise metoden, senseintegration og sansestimulation (Snoezelen) og Skodsborgmodellen². På alle måder er de relationsorienterede pædagogiske tilgange til medmennesket i højsædet, og der arbejdes ud fra en anerkendende tilgang, hvor det er afgørende, at mennesket føler sig betydningsfuld i relationen med andre.

¹ Gentle Teaching tager afsæt i relationspsykologien med udgangspunkt i Daniel Sterns udviklingspsykologi.

² I henhold til Sølunds fortolkning.

Landsbyen Sølund og lokalsamfundet

Den omvendte integration har gennem mange år været udviklingsfokus for Sølund.

Landsbyen deltager i Skanderborg bys liv og engagement og omvendt. Det har resulteret i spændende projekter for eksempel dyrepark og naturstier, der bruges af byens borgere, arbejde omkring de forskellige festivaler, herunder den tilbagevendende Sølund Festival og hyppige besøg af børnehaver på Sølunds område.

Endvidere er der årstidsfesterne. Her lægger Landsbyens forsamlingshus rammer til aktiviteter, som både landsbyens beboere og borgere fra Skanderborg arbejder sammen om at gøre til gode begivenheder.

Med oprettelse af "Beboernes Hus" er der etableret endnu et rum, hvor Sølunds beboere kan møde mennesker udefra. Når børnehavebørnene spiser madpakker ved samme bord som beboerne, så får beboerne mulighed for at genkende og spejle sig i andre med en tilsvarende udviklingsalder. Børnehavebørnene oplever voksne mennesker, der er anderledes end det voksne mennesker plejer at være.

Snoezelhuset er ligeledes et hus hvor der samarbejdes med andre af kommunens boformer, ældrecentre, børnetilbud etc.

Organisation

Botilbud

Søund er opdelt i 14 decentrale boenheder. Disse boenheder er delt op i levegrupper efter behov, og enheden fungerer som familiegruppe med egen kultur, organisation og medarbejderstab. Boenhederne har egen ledelse, eget budget og ansvar for både økonomi og administration, personale og den pædagogiske faglighed. Botilbuddene kombinerer retten til at bo i egen bolig med muligheden for at vælge fællesskab i et hus med 8 lejligheder, der alle har egen indgang.

Dagtilbud

Aktiviteter til den enkelte beboer tilrettelægges efter den enkeltes behov, som beskrevet i den pædagogiske plan og foregår enten centralt i Aktivitetscentret eller decentralt, det vil sige med udgangspunkt i den enkelte boenhed. Derudover er der for begge ovenstående tilbud fleksible og tværgående aktiviteter og muligheder: Beboernes Hus med forskellige aktiviteter, en café, dyrehold med geder, dyr og får, ridning eller kørsel i hestevogn, svømning, tegneterapi, musikterapi, massage, Snoezel (sanseoplevelser) og meget andet.

Medarbejdere

Hovedparten af medarbejderne er pædagogisk uddannede. Derudover er der en mindre gruppe social og sundhedsassistenter samt omsorgsmedhjælpere. Der er en større gruppe af medarbejdere imellem 50 og 60 år. Det indebærer blandt andet, at det er vigtigt at kunne tiltrække uddannede medarbejdere, ligesom det er afgørende at have fokus på fastholdelse af den aktuelle medarbejderstab. Aktuelt er det ikke noget problem. Det har været og er typisk for landsbyen, at medarbejderne er ansat over en lang periode. Der er mange 25 og 40 års jubilæer.

I forhold til disse udfordringer kommer VISS.dk (Videnscenter Skanderborg, Sølund) ind som en væsentlig faktor. Viss.dk arrangerer årligt en bred vifte af faglige kurser målrettet medarbejdere (samt fagfolk fra andre kommuner). Faglig sparring og supervision indgår som en del af det faglige arbejde.

Frivillige i samarbejde med Røde Kors

I samarbejde med Røde Kors er der fokus på og en praksis for rekruttering af frivillige i landsbyen. Sølund har i øjeblikket ca. 30 personer, som er besøgsvenner. Målet er at alle beboere ind i mellem har nogen, der besøger dem.

Sundhedssektor og servicefunktioner

Sølund har egen praktiserende læge, psykiater, tandlægeklinik, sygeplejedækning døgnet rundt, musikterapeut, kunstterapeut, pædagogisk uddannet bademester, fysioterapeut og desuden et bredt netværk af servicefunktioner som køkken, vaskeri, rengøring og maskinafdeling. Endvidere har Sølund også tilknyttet en præst, som blandt andet tilbyder stillesamtaler og andagter.

Sølund har indgået aftale med Region Midt omkring sygehusindlæggelser, hvor udgiften til det medfølgende pædagogiske personale deles.

Kursustilbud til medarbejderne

Fundamentet for undervisningen og formidlingen i Landsbyen Sølunds er filosofien Gentle Teaching. Sølunds grundlæggende holdning til beboerne har betydning for dannelsen af ny viden: At beboeren i sig selv aldrig er problemet, men at en problematisk relation skal løses med pædagogens faglighed og personlighed. I hvert hus fungerer en medarbejder derfor også som Gentle Teaching mentor, for at holde fast i disse principper i alle situationer.

Kurser og uddannelser udbydes i VISS.dk, der tilbyder et bredt spektrum af viden og holdningsbaseret undervisning: Fra udviklingen af en neuropædagogisk efteruddannelse, hvor basis er kendskab til hjerneforskning herunder hjerneskader over mere værdibaserede kursusformer (Gentle Teaching, Marte Meo, mm.) til – sommerskolen, hvor medarbejdere, og beboere er på kursus sammen.

Udbuddet i VISS.dk bidrager til, at medarbejdere bliver i stand til at formidle erfaring videre til kolleger, både internt i Landsbyen Sølund samt på landsplan.

Sommerskolen er for beboere sammen med en pædagogisk ledsager, hvor der i én til én kontakt arbejdes med etablering af opmærksomhed, nærvær, samspil og dialog mellem beboeren og medarbejderen.

Vi arbejder på samarbejde med andre uddannelsesinstitutioner m.h.p. kompetencegivende uddannelse med SVU godtgørelse.

VISS.dk

Landsbyen Sølund og Skanderborg Kommune har i samarbejde etableret VISS.dk, Videnscenter Skanderborg, Sølund. Formålet med VISS.dk er at kvalificere den samlede indsats overfor børn, unge og voksne, der er udviklingshæmmede.

Videnscentret udbyder hvert år en række relevante kurser for folk, som arbejder inden for området. Kurserne retter sig mod medarbejdere, ledere og pårørende. Kurserne afholdes i henholdsvis Skanderborg og Roskilde.

VISS.dk tilbyder desuden faglige ydelser til kommuner og regioner i Danmark, og assisterer endvidere Landsbyen Sølunds konsulenter med udredningsopgaver til VISO (den nationale Videns- og Specialrådgivnings Organisation), som Landsbyen Sølund er officiel leverandør til.

Visionen er at:

- Være et fyrtårn i relation til den faglige indsats overfor børn, unge og voksne, der er udviklingshæmmede.
- At levere vejledning/rådgivning og bæredygtige løsninger i relation til kommunernes og regionernes tilbud over for målgruppen

- At samarbejde med andre videns- og kompetencecentre
- At eksportere indhøstet viden/erfaringer nationalt og internationalt

Konsulentteam

VISS.dk har samarbejde med et stort eksternt konsulentkorps. Det landsdækkende team består af konsulenter med forskellig faglig baggrund, herunder bl.a. psykiatere, organisationskonsulenter, psykologer, sygeplejersker, fysioterapeuter, pædagoger og musikterapeuter.

Alle konsulenterne har mange års erfaring i arbejdet med mennesker, der er udviklingshæmmede. Teamet kan benyttes af alle kommunale og regionale tilbud inden for området. Teamet er ikke på Landsbyen Sølands Lønningsliste, men formidler bistand til specifikke problemstillinger.

VISO leverandør

Skanderborg Kommune har en kontrakt med VISO om at levere udrednings- og rådgivningsopgaver på landsplan indenfor området børn, unge og voksne med udviklingshæmning. Landsbyen Sølund er en af de største leverandører på området på grund af den nærværende store faglighed.

Byggeri

De fysiske rammer

En storstilet renoveringsplan med ombygning og nybygning har været i gang siden 2006. Alle eksisterende boliger er renoverede, således at den enkelte beboer har egen lejlighed med toilet og bad. Fra marts 2011 var alle beboere i nye boliger, dog med undtagelse af Bofællesskabet på Sygehusvej og Boenhed 22. Bofællesskabet på Sygehusvej afvikles i løbet af 2012. Erstatningsbyggeri forventes at blive 4 nye lejligheder på Sortesøvej 12.

Pladsændringen fra 12 til 8 i en boenhed er meget betydningsfuldt set i sammenhæng med det efterhånden ændrede klientel af beboere, med den yderligere specialisering til følge. De bedre lejligheder og den mere plads giver mulighed for skærmning, hvilket kan være den dementes eller den meget sansefølsomme beboers behov. De brede og åbne gangarealer i de nye huse og lejligheder med egen indgang er med til at minimere konflikter mellem beboerne og har dermed også betydning som voldsforebyggende foranstaltning, beboernes trivsel og medarbejdernes sikkerhed.

Hovedparten af boligerne findes i husene på Sortesøvej. Der er 25 selvstændige huse med lejligheder og fællesrum.

Der skal tages stilling til, hvordan den sidste gruppe af meget fysisk handicappede mennesker skal bo fremover. Indtil da bor de i Pavillon 5 - en af de nyistandsatte hvide pavilloner.

Snoezelhuset

Sølund har opført et 800 m² stort sansehus - et såkaldt Snoezelhus, der er udformet som et guldhorn og som tilbyder sanseoplevelser.³ Huset åbnede officielt i november 2009 under stor international bevågenhed. Huset er i brug også med stor interesse udefra.

Sammen med de hollandske opfindere, Humboldt Universitetet i Berlin, Alexandra Instituttet i Århus og private virksomheder arbejdes på tværs af Skanderborgs boformer, med udvikling af helt nye måder at etablere kontakter på.

³ Snoezel er opfundet af hollænderen Ad Verheul. Ordet kommer fra det hollandske "snuffelen" og "doezelen" – at snuse og dase med andre ord et valg mellem at være aktiv og passiv. Snoezelen er et multifunktionelt koncept: I særligt tilpassede omgivelser igangsættes sanselige fornemmelser ved hjælp af lys, lyd, dufte og musik. Det har både en afslappende og aktiverende virkning.

Teknikken skal, udover at give oplevelser, bruges til at give beboere flere muligheder for indflydelse på det der foregår omkring dem. Intelligent tøj med indbyggede sensorer, der måler blodtryk, sved mm. og derved fortæller om beboerens tilstand, og muligheden for at påvirke denne ved eks. at skrue op og ned for musikken er til stede. Det er erfaringen, at stemningen i huset virker beroligende på uro. Ligeledes giver oplevelser i virtuelle rum (natur, kirke, etc.) meget handicappede mennesker mulighed for ellers uopnåelige aktiviteter. I det hele taget er al anden kommunikation end den "sædvanlige" i fokus i. f. m. udviklingen af dette hus.

Udfordringer, udviklingsopgaver og mål for 2012

Sølund er i en fase der både indeholder omstilling samt uddybning og udvikling af eksisterende områder og tiltag. I forreste linje står følgende centrale udfordringer og udviklingstiltag:

Ventelisten

Som nævnt under "målgruppen" er der stor efterspørgsel på meget specialiserede pladser. I den sammenhæng er det en udfordring for Skanderborg Kommune og Sølund at finde veje til at reducere den aktuelle venteliste.

Ved pladsledighed gives pladsen således efter en individuel konkret vurdering under hensyntagen til ventetid, borgerens behov og Sølunds mulighed for at opfylde behovet.

Ud over almindelige pladser efterspørges aflastningspladser.

Dagtilbud og STU (særligt tilrettelagt uddannelsesforløb)

Skanderborg Kommune har den udfordring at få optimeret dagtilbudsområdet således at tilbuddene efterkommer tidens krav om fleksible, individuelt tilpassede og helhedsorienterede tilbud. Sølund indgår som en naturlig del af dette arbejde sammen med de andre boformer. Sølunds model med et central Aktivitetscenter på området og decentrale tilbud i boenhederne giver størst mulig tilgængelighed, fleksibilitet og dermed selvbestemmelse for den enkelte beboer.

Sølund har udviklet et STU for unge mellem 16 og 25 år med to målgrupper: Multihandicappede med kommunikationsvanskeligheder og kommunikationssvage unge med autisme og udadrettet adfærd. STU startede november 2010, har 6 elever med forventning om et yderligere hold til august 2011. I løbet af 2012 forventes elever på alle tre årgange.

Sommerskole

Sommerskolen er for nuværende et tilbud til beboere og medarbejdere. Her får medarbejderen udviklet sin pædagogiske kompetencer i samspillet med beboeren og beboeren får relationen med medarbejderen i en anden ramme end den sædvanlige. Der ligger en udviklingsopgave i at udvide denne sommerskole, så pårørende og familier også kan deltage. Der udbydes sommerskole for pårørende og deres børn/voksne sommeren 2011. Erfaringer fra denne vil danne grundlag for yderligere udvikling af kurser i 2012 og fremover

Internationalt samarbejde

Som led i interne uddannelser udveksler vi løbende medarbejdere med USA, Canada og andre lande i Europa.

Kontinuerligt har Landsbyen Sølund studerende fra det øvrige Europa i praktik.

Snoezel

I samarbejde med Humbolt Universitetet i Berlin udvikler vi på en uddannelse og Snoezelhuset indgår i dette uddannelsesforløb. Deltagere i uddannelsesforløbet bliver Snoezelpædagoger med officiel eksamen.

Landsbyen Sølund er hovedsæde for den internationale Snoezel sammenslutning, ISNA. Samarbejdet i ISNA sikrer Sølund de seneste forskningsresultater på dette og beslægtede områder fra hele verden

Sølund søger bevidst disse internationale kontakter, da de skal medvirke til, at Sølund holder sig ajour og opdateret i forhold til aktuelle strømninger og udviklingstiltag, samtidig med at vi kan lære fra os i en genkendelig organisering.

Mål for 2012

Det er Sølunds mål at være højt specialiseret, yde den bedste faglighed og have stor bevidsthed omkring økonomien i vores tilbud.

Generelt har de sidste år peget på, at Sølund skal varetage opgaver med meget høj grad af specialisering. Vores Enkeltmandsprojekt som er normeret til 5-6 personer har p.t. 7 beboere boende og de sidst ankomne er karakteriseret ved at være vanskelig placerbare i deres respektive kommuner.

Sølunds øvrige boenheder rummer ligeledes beboere, som stiller krav til særlig ekspertise. VISS.dk er med til at understøtte denne faglighed.

Ud over Enkeltmandsprojektet har vi rundt omkring på de øvrige Boenheder også beboere, som kan betragtes som "enkeltmandsprojekter". Opgaven løses imidlertid i en sammenhæng, og det betyder, at ressourcerne – både økonomisk og personalesikkerhedsmæssigt – kan udnyttes optimalt.

Således vil arbejdsmiljø, sikkerhed og fokus på sygefravær også være mål for 2012. Dette har også været kontraktmål 2011.

Kontrakt 2012 vil afspejle udviklingsmålene i denne udviklingsplan.

I 2012 vil lovændringen omkring handle- og betalingskommuneprincippet stadig være et implementeringsområde for Sølund.